

Hodnocení přístupu k distanční výuce AJ s oporou o hodnoticí arch na 2. stupni

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Mgr. Marie Horčíčková

Název školy, na níž autor působí: Základní škola a mateřská škola ANGEL v Praze 12

II. Kontext:

Cílová skupina: žáci 2. stupně

Předmět, v němž byla technika realizována: anglický jazyk

Další relevantní informace: Tento hodnoticí nástroj vznikl k hodnocení 3. čtvrtletí, které žáci kompletně strávili v režimu distanční výuky.

V tomto období vznikla daleko intenzivnější potřeba využívání formativního hodnocení. Vzhledem k doporučení MŠMT v rámci distanční výuky kombinovat synchronní a asynchronní výuku jsme na škole využívali platformu Google Meet a asynchronní výuka probíhala prostřednictvím Google Classroom, což se v naší škole velmi osvědčilo. Děti pravidelně vypracovávaly úkoly, které byly vždy zadávány v pondělí s termínem splnění do pátku téhož týdne. K vypracovaným úkolům v pátek žáci obdrželi podrobnou zpětnou vazbu a dostali za úkol udělat případné opravy do pondělí do 15,00 hod. (viz příloha 5 – Okomentovaná práce). Možnost vrátit se ke své práci a opravit ji velmi vítali, nebáli se udělat chybu, věděli, že hodnocená bude vždy finální verze úkolu. Z jejich zpětných vazeb (viz příloha 4 – Výsledky dotazníku) vyplynulo, že nastavený systém vnímají jako motivační. Jeden žák ocenil, že se

mohl vracet ke komentářům učitelů k úkolům. Dva žáci uvedli, že učitelé poskytovali vždy velmi nápomocnou zpětnou vazbu.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Učitel vypracuje hodnocení jednotlivých oblastí (viz příloha 1 – Hodnoticí arch) – pro každou oblast zaškrtně výrok, který nejlépe vystihuje práci žáka za uplynulé období distanční výuky. Osvědčilo se mi tento nástroj použít jako jeden z podkladů pro individuální pohovory s žáky. Vznikne tak oboustranný prostor pro vyjádření se k hodnocení učitele, pro jeho dovysvětlení, vyjasnění plánu do budoucna.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Proč a jak konkrétně jste tento postup formativního hodnocení zařadili do výuky?

Distanční výuka vnesla do hodnocení nové nároky na učitele, na přístup žáků k práci; jejich svědomitost a poctivost hrály zásadní roli. Proto jsem potřebovala nástroj, kde žáci obdrží adresnou zpětnou vazbu, jak se jim v rámci jednotlivých oblastí daří a kde je prostor pro zlepšení. Při tvorbě kritérií (viz příloha 1) jsem vycházela ze zkušenosti s distanční výukou na jaře roku 2020, kdy se ukázalo, že vnitřní motivace žáků a jejich průběžná práce hrají v tomto typu výuky daleko zásadnější roli. Autonomie žáků měla velký vliv na výsledky jejich vzdělávání. Zároveň distanční výuka jejich autonomii podporovala a rozvíjela.

V rámci online výuky proběhl brainstorming (viz příloha 3 – Jamboard), kam žáci psali své náměty, co by mělo být předmětem jejich hodnocení. Brainstorming probíhal nejprve ve dvojicích, poté pracovala celá třída společně. Z námětů jsem spolu s rodilým mluvčím sestavila 7 kritérií. Tři z nich jsou součástí synchronní výuky, čtyři souvisí s asynchronní výukou. Ke každému z kritérií jsme popsali úroveň jejich naplnění a využili k tomu čtyřstupňovou škálu popsanou slovně. Cílem bylo nastavit jasný transparentní systém, na kterém se ukáže, jak poctivě k práci žák přistupuje, jak si zvládá organizovat čas, jak pečlivý je ve své práci.

Nástroj jsme představili začátkem ledna v rámci online hodiny a nabídli žákům možnost se zeptat na nejasnosti. Dotazy téměř nebyly, kritéria a popisy úrovní se jeví jako jednoznačné. Nástroj jsme začali naostro používat od února 2021. Průběžné komentáře v rámci Google Classroom i zpětná vazba v online hodinách často vycházela z těchto kritérií (viz příloha 1 – Hodnotící arch – distanční výuka). V dubnu 2021 jsem hodnotící arch ve spolupráci s rodilým mluvčím vyplnila v ruce a ve formě PDF poslala žákům a rodičům cca týden před individuálními konzultacemi s žáky, které proběhly v režimu online.

Reflexe učitele

Co se vám dařilo? Co se Vám nedařilo? K jaké změně ve výuce došlo? Kam plánujete dále pokračovat?

Z výsledků dotazníku pro žáky vyplynulo, že hodnocení přístupu k práci v režimu synchronní a asynchronní výuky je optimální způsob hodnocení při distanční výuce. Zatímco posouzení míry zvládnutí výukových cílů je často nesnadné, učitel leckdy neví, kdo a jakým způsobem úkol zpracoval, účast na online výuce nebo včasné odevzdávání zadané práce jsou zcela jednoznačná kritéria. Nejvýznamnější změnou byla větší autonomie žáků, kteří svoji práci organizovali sami a mj. díky dotazníku získali zpětnou vazbu, jak se jim v rámci distanční výuky daří.

Obtížnější bylo přimět k aktivitě žáky spíše pasivní, jejichž motivace se v období pandemie a distanční výuky ještě snížila. Při řešení tohoto problému se osvědčily konzultace s třídními učiteli a zákonnými zástupci žáků, společnými silami se ve většině případů podařilo žáka alespoň částečně zaktivizovat – např. Pavel (viz příloha 2 – Ukázky hodnocení 3 dětí).

Po návratu do škol v květnu 2021 jsme shledali, že zadávání úkolů prostřednictvím Google Classroom, vč. možnosti vracet se k úkolům a opravovat, žákům vyhovuje, viz příloha 4 – Výsledky dotazníku. 76 % žáků využívalo možnost vracet se k úkolům a opravovat je dle připomínek. Z období distanční výuky si tedy společně s žáky neseme důraz na průběžnou práci a průběžnou zpětnou vazbu.

Až budu dotazník používat příště, pozměním formulaci v hodnoticím archu, aby pro žáky nebyla demotivující. Do formulací *neúčastníš se online výuky, nespolupracuješ, úkoly neodevzdáváš* plánuji doplnit slovo *zatím*, tj. *zatím se neúčastníš online výuky, zatím nespolupracuješ, zatím úkoly neodevzdáváš*. Jsem přesvědčená, že tato formulace lépe žákovi ukáže, že očekáváme zlepšení.

Reflexe žáků

Jak reflektují tento postup formativního hodnocení žáci? Proč a v čem jim pomohl?

Reflexe žáků proběhla pomocí dotazníku formou 3 otázek (viz příloha 4). Dotazník vyplnilo celkem 17 žáků.

1. Dostal/a jsi ke své práci dostatečnou zpětnou vazbu?

Všichni žáci se shodli, že ke všem úkolům dostávali průběžně zpětnou vazbu. 5 žáků přidalo informaci, že se díky této zpětné vazbě zlepšili. Z toho 1 žák uvedl, že zpětná vazba byla obzvláště nápomocná v oblasti písemného projevu. 1 žák uvedl, že na distanční výuce AJ mu vyhovovala průběžná komunikace s učitelem.

2. Věděla/a jsi, jak vylepšit/opravit své úkoly?

Všichni žáci uvedli, že věděli, jak úkoly opravovat. 1 žák uvedl, že záleželo na zpětné vazbě, někdy věděl. Další žák uvedl, že někde přesně věděl, jak úkol opravit, jinde byla chyba označená a musel na správnou odpověď přijít sám. Další žák uvedl, že k opravě měl pouze dva úkoly a podle komentářů přesně věděl, co je třeba opravit. 1 žák ocenil, že informace, co je třeba opravit, byla zcela jasná a návodná.

3. Jak jsi vnímal/a možnost opravovat svoji práci do pondělí do 15,00 hod.?

35 % respondentů uvedlo, že se díky možnosti opravovat úkoly zlepšili. 23,5 % uvedlo, že díky této možnosti získali lepší známky. 17,6 % uvedlo, že tuto možnost využili jen někdy. U otázky byla možnost vlastní odpovědi: 1 žák uvedl, že o možnosti opravovat úkoly vůbec

nevěděl. 1 žák uvedl, že obvykle neměl co opravovat, ale v případech, kdy ano, byl za tuto příležitost rád. 1 žák uvedl, že už si nepamatuje, že byla tato možnost. 1 žák napsal, že možnost opravit si svou práci vnímal jako trochu důležitou.

Z dotazníku tedy vyplynulo, že:

- 100 % žáků mělo pocit dostatečné zpětné vazby.
- 76 % žáků využívalo možnost vracet se k úkolům a opravovat je dle připomínek.

Doporučení při využití v praxi:

Co byste doporučili svým kolegům, kteří budou chtít tento postup formativního hodnocení zavést? Na co si mají dát pozor?

Osvědčilo se mi používat v maximální možné míře popisný jazyk zpětné vazby. Při použití škálového hodnocení je užitečné mít sudý počet možných variant, napomáhá mi to hodnotit přesněji, neinklinovat k prostřední (průměrné) možnosti.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení:

Příloha 1: Hodnoticí arch – distanční výuka

Příloha 2: Ukázky hodnocení 3 dětí

- Alena (žákyně s nadprůměrnými studijními výsledky): její přístup byl vždy velmi svědomitý, jedná se o rodilou mluvčí s výbornou úrovní řečových dovedností. V rámci distanční výuky začal sdílet více věcí ze svého soukromí, otevřela se komunikaci s ostatními.
- Petr (žák s průměrnými studijními výsledky): umí výborně anglicky, vnitřní motivace pro systematickou práci v rámci distanční výuky mu často chyběla. Pojmenování problému (neplnění většiny úkolů včas, sporadická účast na online výuce) a kontakt s maminkou přispěly

k významnému zlepšení – Petr plnil cca 90 % úkolů a chodil na většinu hodin. K úkolům se ale již nevracel a neopravoval je.

- Pavel (žák se slabšími studijními výsledky): přístup k práci v rámci distanční výuky byl velmi laxní, většinu úkolů neplnil, na hodiny docházel sporadicky. Pojmenování tohoto stavu a průběžné informování obou zákonných zástupců (střídavá péče) vedlo k částečnému zlepšení, Pavel plní cca 50 % zadaných úkolů a v rámci online a posléze prezenční výuky začal být aktivní, zejména co se mluveného projevu týče.

Příloha 3: Brainstorming Jamboard

Příloha 4: Výsledky dotazníku

Příloha 5: Okomentovaná práce

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

